

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 3 agost de 1913.—Núm. 4.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre . . . . . 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Plática

Per què no véns amb nosaltres? És que has vist minvar el nostre amor per Catalunya? És que la nostra conducta d'ara ha fet entrar en el teu esperit la sospita de que'ns allunyem de l'ideal per a enfangar-nos en egoïsmes i ambicions despreciables? Mira'ns bé; som tan nacionalistes com abans, tan honorats i tan convençuts com sempre, tan altruistes i amics de l'austeritat en els procediments, com el primer dia que sortirem a la palestra... Per què no véns amb nosaltres?

Es que't fa por dir-te republicà?... Si es veritat que tu vols la llibertat de Catalunya, no rebutjaràs pas la llibertat dels catalans. Ens diràs que aquesta llibertat igual se pot assolir amb la Monarquia que amb la República, i això, que algunes vegades—molt poques—es veritat, no ha succeït mai a Espanya; es més: han sigut les monarquies precursoras i antecessores d'aquestes que'ns regeixen, les que'ns han arrebatat una a una les nostres llibertats. Son els homes de la monarquia actual, que l'encarnen i representen i la posen en contacte amb el poble, els qui'ns neguen el dret de recobrar-les...

No't recordes ja de les nostres primeres converses de catalanisme? Erem uns nens. Parlàvem més a impuls del sentiment que de la reflexió. El sentiment pot ésser equivocat, però sempre serà noble. La reflexió guanya moltes vegades en serenitat lo que perd en noblesa. I era llavors que quan algu'ns preguntava per les nostres idees polítiques, li contestàvem: Oh, l'últim Rei de niçaga catalana fou el Comte d'Urgell i morí sense deixar descendencia, ja fa cinc segles... Catalunya, per tant, ja no té Reis, ja no'ls pot tenir; que si amb això no n'hi hagués prou, lo succeït amb l'Arxiduc Carles d'Àustria a la Guerra dels Segadors, ens ensenyaria massa... La causa de la Monarquia, els fets diuen que ha sigut incompatible amb la causa de Catalunya. Fins aquells catalans del segle XIX que lluitàren per la monarquia *llegítima*, com a amparadora dels drets de Catalunya, defençaven modestament els *fueros* i parlaven i segueixen parlant en castellà, sense comprendre que no pot ésser aimant de la llibertat del seu poble aquell qui comença esclavitzant l'ànima amb l'ús d'una llengua que no es la propia...

Si, si, ja ho veiem. Tu no ho pots ésser d'aquests que han vingut a concretar l'última forma del catalanisme—i la més pràctica, segons diuen—fent acatament al Rei actual, a la Monarquia actual i al Règim actual. Tu assistires amb nosaltres als mitins de Tarragona i de Vendrell, l'any 1900, i t'entusiasmares amb les prèdiques den Folguera, den Roca, den Sunyol, i cantares *Els Segadors* al costat de l'Aldavert, den Guimerà, den Pellicer i tants altres. Tu anares a Cambrils amb el Dr. Estrany i sota'ls pins del bosc den Llosa, rodejat per la guardia civil, jurares fidelitat a Catalunya. Tu vingueres a Vilallonga i a Poblet, i amb els de l'Associació i de *Serè!* alçares la bandera de la Patria que ja mai més s'ha arriat a Tarragona. Tu't sumares al moviment gloriós de Solidaritat. Tu no ets un cas fulminant de catalanisme dels que ara's donen, tot just quan s'ha apaigabat la febre patriòtica i sembla debilitar-se'l sentiment i la convicció...

Es que's pot ésser republicà sense anomenar-se'n—ens diràs—i nosaltres te replicarem: i si se n'és, per què amagar-ho? Si en això que, per a tu, es accidental, no pots manifestar-te tal com ets, d'on treuràs el braó per a mostrar-te nacionalista ferm i decidit, quan la patria reclami'l teu esforç? No't diu el cor i l'enteniment que es un bell maridatge el de

la llibertat dels homes i dels pobles—l'idea del nacionalisme i la democràcia, concretada aquesta en la seva forma més pura, la República?—Que com serà aquesta República? Com ha d'ésser, de l'única manera que pot ésser: sancionadora de la llibertat dels nuclis nacionals, dels individus que formen aquets nuclis i de la consciencia d'aquets individus. No es així com l'havies somniada la República quan la consideraves teòricament l'única forma de govern actual, compatible amb la dignitat humana?

Vina, doncs, al nostre camp, amic pertorbat per la cridoria dels qui no són capaços dels sacrificis que tu has fet i estàs disposat a fer per la causa de Catalunya i de l'Humanitat. Tu que no vols càrrecs i'ls has rebutjat quan te'ls han ofert; tu que ets honorat en les teves conviccions com en la teva conducta social; tu que estàs lliure de preocupacions i has après en el camí de la vida que un bon exemple val més que totes les prèdiques, vina al nostre costat a guiar a la joventut que brega per Catalunya i per la Llibertat. No vulguis quedar-te enrera o entelar amb un dubte que seria per a tu una ferida punyenta, la diafanitat de la teva historia de ciutadà honorat, progressiu i patriota.

* * *

Practiquem els ideals

Hi hà una màxima que diu que un no solament ha d'ésser honorat, sino que ho ha de semblar, i aixis mateix el qui'es republicà no s'ha de contentar amb ésser-ho, sino que ho deu manifestar i procurar adaptar tots els actes de la seva vida amb el seu pensament.

Es indubtable que la major part dels homes d'intel·ligencia ben clara, professen uns ideals que portats a la pràctica se traduirien en fórmules renovadores i per tant beneficioses per a tots els seus conciutadans, tant en l'ordre polític, com en l'econòmic, en el social, etc., i es una grossa llàstima que aquests homes, que no son en nombre migrat, en lloc de cooperar a la reivindicació humana, cada hù en la mesura de llurs forces, s'estiguin contemplant aquestes grans lluites per la vida creuats els braços i amb una mitja rialla mofeta dibuixada en sos rostres.

Vivim en uns temps en que tots els actes i les accions dels homes cauen de plé dintre la crítica, i això no hauria de causar pas la nostra extranyesa, si aquesta crítica a que'ns referim fos reflexe fidel de l'estudi que requereix tota cosa criticada i'l resultat no fós sempre, com acostumem a veure, una greu censura tant si'n son mereixedores com no les accions i'ls actes dels que estem parlant.

Domina arrèu cert excepticisme per a tot lo que forçosament ha de transcendir al públic, que superficialment no sembla si no que la nostra vida estiga plagada de faules, i com transportats a un altre mon on les nostres vides estessin a la voluntat de qualsevol regnat mitològic.

Per què passa lo que, al corre de la ploma, acabem d'esmentar?

La generalitat dels homes no tenen fè.

La fè, per als qui professen tal o qual religió, es lo que'ls manté durant tota la seva vida amb aquella esperança per, al morir, gaudir de la gloria celestial.

La fè, per als qui professen la més santa de les religions, que es la que cerca'l ben-estar de l'home en la terra per medi de la força de la raó, es lo que fa que'ls homes abnegats i decidits procurin i treballin per a la renovació verdadera de la nostra vida en tots els seus múltiples aspectes fins a la consecució de l'estabilitat dels seus ideals traduïts a la pràctica.

Hem de persistir en la nostra propaganda els que volem per als altres conciutadans els mateixos drets i devers que volem per a nosaltres.

Tinguis present per això, que nosaltres no som ni hem sigut mai devots de cap home, s'hagi dit aquest el nom que hagi volgut. Nosaltres sols hem sigut devots dels ideals que sustentem i'n serem mentres no se'ns demostri que anem equivocats.

Som antics lluitadors dels ideals republicans autonòmics i volem ésser futurs testimonis de la seva implantació en la nostra Patria.

Lluitem pels ideals i no pels homes.

Els homes, ja ho sabèu tots, enganyen. Les idees, mai!

* * *

Crida al jovent

Estol de joventut, impetuosa i atolondrada joventut, guardadora del pervindre i avantguarda d'un demà que pot ésser esplendorós si vosaltres voleu fer-li; a vosaltres, que aneu a entrar en la lluita de la vida, vull endreçar aquesta petita plática, pàl·lit reflexe d'un sermó cívic que tots hauriem de repetir a cada instant.

Tot ciutadà, al naixe, contrau un *dever* que'n podríem dir sagrat; un *dever* inherent a la vida pel mer fet d'haver nascut en un poble que avença cap a l'assoliment de la perfecció; el *dever* de contribuir a la tasca de millorament a que l'humanitat camina.

Un àtom, una molècula, un sér aïllat, no representen cap força, o la representen molt petita dintre'l concert de l'activitat humana; d'aquí que'ls homes s'hagin acoplat a l'entorn de grupus de caràcter polític, religiós, científic, econòmic, etc.

Una de les bases mes fermes sobre que descansen les nacions, es l'organització política. Degut a la gestió d'aquesta, está'l progressar acceleradament o'l quedar-se aturats, per no dir retrocedir. Devem, doncs, com a ciutadans concients, laborar en prò dels procediments polítics.

El fer política es una obligació imperiosa en tot ciutadà. No hi hà dret a que ningú deserti del camp d'honor de la política, sens el més tremendo càstic del desprec; s'entén, al menys, en els moments crítics per a una causa o un poble, puig que sabem que la política sincera i ben dirigida, pot ésser la seva salvació.

El bàndols i colors en la política, se distingeixen per les formes de règim i de procediments, però, mai, sense prostituir-se, deurien distingir-se per capdills, en lloc de idees, com actualment està passant a Espanya.

M'he dirigit a vosaltres, que formèu la joventut, perque, com siga que se us apropa l'hora d'actuar en un o altre camp, poguèu escullir aquest en forma que no hageu de repenir-vos.

L'home ha d'enmotllar tots els seus actes amb arreglo a la seva consciencia, i, segons lo que ella dicti, procedir. La consciencia d'un jove l'hem de considerar, salvant rares excepcions, completament neta, puig que ni desenganys, ni mesquins interessos, ni ambicions, ni malicies, hi deuen niar.

Tenint neta la consciencia, es ben fàcil escullir un camp polític on bregar. Enterèu-vos de les formes de govern, de lo que son idees en política; repasseu els acerts i desacerts de l'història; mireu els mals del poble i imagineu-vos la manera de posar-hi rames, cerquèu les nacions mes potentes i adelantades del mon, guaitèu com se governen; en una paraula, llegiu una temporada. Després, quan esteu ben empapats de les necessitats i tendencies que alenen en el cor del poble on viviu, serà arribat el

moment d'escoltar lo que vos dicti la consciència i deslligar-vos de tot perjudici.

Feu-ho així i sortireu polítics conscients, honrats i conseqüents, i vindreu, n'estic segur, a engroixir en gran nombre les files dels Nacionalistes Republicans.

***

Miting socialista contra la guerra

El passat diumenge's celebrà al «Salón Moderno» d'aquesta ciutat, l'anunciat miting socialista. Va presidir el company Floresví i feren us de la paraula en Recasens, de Reus, en Zaragoza, de Tarragona, la Sra. Virginia González, de Madrid, i en Fabra Ribas, del grupo socialista espanyol de París. La concurrència fou numerosa, veient-s'hi regular representació de senyores.

Sentim que l'amic Zaragoza no's decideixi a parlar en català en els actes de propaganda, perquè les seves peroracions guanyarien en espontaneïtat i serien millor compreses per l'auditori. Ademés tindria mes domini de la paraula i tal vegada al tractar de la premsa local faria alguna excepció que nosaltres creiem mereix. De totes maneres hem de confessar sense recança que'l company Zaragoza pronuncià'l diumenge un bell parlament, el millor que li hem oit.

El discurs de la Sra. Virginia González, purament doctrinal, va ésser pronunciat amb veritable eloqüència. Començà explicant l'origen del socialisme fins a arribar a l'aparició del gran sociòlec Carles Marx, del qui feu un xardorós el·logi. Glosà dos punts capdals del programa socialista internacional de 1866 en els que Marx aconsellava l'unió dels treballadors de tot el món i proclamà que l'emancipació dels obrers havia d'ésser obra dels obrers mateixos. Aquests dos principis els desenrotllà amb fàcil i senzilla paraula ben apropiada per a ésser compresa de tothom, i'ls apoià amb lògica i vigorosa argumentació, fugint de tota estridència i procurant convence mes per la raó que pel sentiment. Fou molt aplaudida.

En Fabra Ribas no reuneix condicions d'orador de miting, però opinem en cambi que li sobra pasta per a ésser un bon conferenciant i publicista. En el seu sustanciós parlament, arremeté contra la guerra del Marroc amb lògica irrefutable, treient arguments, no ja de les doctrines socialistes, sinó d'alguns crítics militars entre'ls que cità a Genaro Alas. Després de demostrar que no té l'Espanya potencia economica suficient per a seguir lluitant, amb suavitat i mesura arribà a la conclusió de que'l patriotisme de que tan alardeja, deu imposar al govern la terminació de la guerra.

Mes que un revolucionari semblava en Fabra Ribas un representant del governamentalisme i segurs estem de que si les classes conservadores haguessin escoltat els clams dels socialistes en el miting del diumenge, s'haurien adherit a les conclusions enviades al Govern.

L'acte transcorregué amb el major orde i serietat. L'haver fet tard ens privà d'oír al company Recasens, de Reus, del qui poguerem recollir, no obstant, molt bones referències.

***

L'assemblea d'alcaldes

El passat dimars se reuniren en assemblea molts dels alcaldes afectats pels apremis de l'Arrendatari del contingent provincial. Hi assistiren també alguns diputats provincials i diputats a Corts. L'acte tingué lloc en el Teatre Principal on se congregà bastanta concurrència.

Exposades les queixes, alguna de les quals produí forta impressió, i després d'haver parlat els senyors Cabré, Solé, Costa, Nougués, Vidiella, Caballé, Estivill, Nicolau, Dasca i Mayner, se convingué en demanar a la Diputació suspengu'ls procediments executius emplets pel Recaudador, que s'examinin els expedients per a declarar la seva nul·litat i que una comissió sia l'encarregada de formular les peticions quedant facultada per a convocar les reunions que estimi necessaries.

Entenem que es aquest un assumpte en el que facilment se pot arribar a una solució satisfactoria,

si la Diputació té en compte que'l desorde, provocat per la seva deixadesa i manca de prestigi durant tants anys, no pot esmenar-se de cop i volta. No són partidaris de la teoria del no pagar, amb la qual se consegueixen fàcils aplausos. Però tampoc creiem se pugui passar, sense la necessaria transició, d'un règim d'anarquia absoluta a un altre d'administració perfecta.

Obri la Diputació amb serietat, no doni lloc a que en qüestions delicades se promoguin discussions i plets que produeixen justificades desconfiances, i aconselli'ls temperaments mes benignes, que no s'hi perd res en mostrar benevolença, sobre tot tenint en compte l'odiositat i l'injusticia del contingent i'l poc profit que de lo que paguen ne treuen els pobles, al menys fins al present.

***

Per la cultura

No escauen en un setmanari com el nostre les ressenyes detallades dels actes que's realitzen, per importants que sien. Per això, amb tot i sentir-ho molt, ens hem de limitar a recollir sols l'impressió, ben agradosa per cert, de la tasca portada a terme darrerament pels nostres mestres públics.

Les tres conferències relatives a l'ensenyança de l'història a les escoles primaries, l'ensenyança de la música a les escoles, i la graduació a les escoles de pàrvuls, a càrrec, respectivament, dels professors D. Pere Figa, D. Lluís Alabart i D.ª Concepció Fuster, desenrotllades brillantment i amb gran competència, han vingut a confirmar lo que d'un quant temps venim notant: çò és, l'afany i l'entusiasme cada dia majors dels nostres mestres públics per al millor compliment de sa enlaira i trascendental missió.

A mida que l'Estat garanteixi la vida i'l pervenir dels mestres se dignificarà l'escola pública, que avui en les ciutats i poblacions d'importancia, competeix i supera a les de certes institucions forasteres, que una moda ridícula o un nom pompós fan que agabel·lin inmerescudament el favor de determinades classes socials. Procurem que'ls mestres públics disposin dels medis necessaris i'ns lliurem de les tutelles tendencioses i rutinaries, que llençades d'altres països, han vingut aquí a negociar amb l'ensenyança. Qui pogué sentir als Srs. Figa i Alabart i a la Srta. Fuster ne quedà convençut.

Per altre banda, el curset d'ampliació, a càrrec de persones competentíssimes, obtingué un èxit complet, principalment pel gran nombre de mestres inscrits. Això sol demostra una remarcable ansia de saber, un decidit propòsit d'aixamplar l'esfera dels coneixements, pera després trametre a l'intel·ligència dels nois les nocions adquirides.

Felicitem, doncs, als mestres, sense cap mena de reserves; i comptin amb el nostre modest apoi per a seguir endavant, sense aturar-se per l'oposició mes o menys declarada dels devots d'aquell fastigós rei que instituía escoles de tauromaquia mentres tanca va les universitats exclamant: *Lluny de nosaltres aquesta joventut que pensa!*

***

Festa simpática

Ho fou de veritat la que's celebrà'l prop-passat diumenge a Mora d'Ebro amb motiu de l'inauguració de les escoles creades per la «Joventut Democràtica» d'aquella xamosa vila riberenca.

En el punt més cèntric de la població, amb local esplèndid per les seves condicions higièniques, amb material i menatge modern i baix la direcció d'un professor competentíssim, s'han bastit unes escoles que son ja l'orgull de Mora d'Ebro. Allí no sols trobaràn els nois l'ensenyança primaria amb arreglo als últims métodos, sino que podràn ampliar els coneixements amb nocions de càlcul mercantil, teneduria, idiomes, mecanografia, etc.

Per a festejar aquest acontèixement s'organitzà una vetllada al Teatre Universal on veritablement s'apinyà una multitud inmensa. Obert l'acte per l'entusiasta President de la Joventut, en Ramon Monlleó, i cedida la presidència al nostre amic Sr. Lloret qui portava la representació del Diputat pel Districte D. Joan Caballé, feren us de la paraula l'Antoni Nebot, ferm paladí de les idees avençades; en

J. Mani i Mañé, convençut nacionalista republicà, cada dia més enamorat de les coses de la terra; en Ramon Nogués, jove advocat, qui per sa eloqüència i enlairats conceptes produí admiració i joia entre'ls seus paisans, i en Joan Peris, metge filòsof que tanques simpaties ha sapigut guanyar-se en poc temps.

En Marcelino Domingo, durant mes d'una hora tingué pendent de la seva paraula al nombrós auditori. Fou la seva una conferencia genial, puig que aquest es l'únic qualificatiu proporcionat. Claretat, concisió, lògica irrefutable, pensaments brillants, ensenyances pràctiques, tot ho pogué assaborir el públic en defensa de l'escola que s'inaugurava, deslligada de tota rancia preocupació i de tot sectarisme, i ben orientada de cara a Europa. Una triple ovació ben merescuda coronà'l seu parlament.

Feu el resum el Sr. Lloret felicitant al poble de Mora pels seus avenços i a la Joventut Democràtica i als qui li presten caliu i ajuda per la remarcable obra de cultura que realitzen en benefici de la pau moral i material del poble, a qual felicitació juntem la nostra, ben entusiasta y sincerament.

***

Homenatge a n'en Fages

El tercer volum dels «Arxius de l'Institut de Ciències», publicació importantíssima de l'Institut d'Estudis Catalans, s'ocupa de nostre malaguanyat país, en Joan Fages i Virgili, eminent químic emparentat amb distingides families d'aquesta ciutat.

Heus-aquí la referencia que'n trobem en un dels últims números de *La Veu de Catalunya*:

«Obre'l volum, servint-li de frontispici, el retrat executat en gravat magníficament, del difunt professor Fages, gloria de la Química catalana, mort a Madrid en 1911 i al qual l'Institut de Ciències ret homenatge en aquesta publicació. Més endavant de la mateixa, en la secció de «Ressenya», un article del senyor Agell i Agell, del Laboratori de l'Escola Industrial de Barcelona, dona una noticia interessantíssima de la vida i principals treballs del professor Fages. Segueix a la noticia la llista completa de les seves publicacions. Aquest químic, fill de Tarragona, era conegudíssim a França i a Alemanya, on els «Annales de Chimie Analytique», de París, i el «Physikalisches u. Chemisches Zentralblatt», de Leipzig, s'honoraven reproduint els seus principals treballs. Darrerament, el seu treball capdal sobre «Els métodos indirectes de la Química Analítica», havia sigut traduït integralment a l'alemany pel Dr. Werner Mecklenburg i publicat en la col·lecció de monografies científiques que, baix la direcció del Dr. W. Hen, professor de l'Universitat de Breslau, veu la llum a Stuttgart. Catedràtic, de feia molts anys, a Madrid, el professor Fages, no oblidava'l país que l'havia vist néixer, i el senyor Agell, qui fou son deixeble, ens conta del mestre que la seva primera cura quotidiana era recorre la premsa de Barcelona. Catalunya tenia un deute contret envers aquesta curiosa figura de la seva ciencia i és l'Institut qui, en aquest número de sos Arxius, ha sabut pagar-lo dignament.»

l'l deute que molt especialment li té contret la ciutat de Tarragona, quan li pagarà?

***

De la vila del'Os

La qüestió del dia son les bombes. Mai hauria pogut creure que l'enveja arribés a tant.

En el carrer d'Alcalà, bomba, en la Plaça del Progrés, bomba, a Tetuán i a Carabanchel, *Bombita*, ¡qui no pot segar espigola!

L'enveja; Madrid vol semblarse a Barcelona; i no logrant-ho a les bones, ho prova tot. Ara estan conquistant a Mr. Pearson, perquè's quedi amb els tranvies. Veurem si s'empassa l'escada. No's perdrà pas, si's perd, per manca de gromeig, que periodistes queden a Madrid per ben daurar la píndola. Qui ho havia de dir que la fi resultaria una ganga per un bon *compañero* la preterició de que l'ha fet obecte un diputat desagrat que, amb bitllets de ida y vuelta al veraneo que li sobren, no s'ha volgut recordar d'ell.

Parlàvem de bombes i no m'agrada el tema; vosaltres no hi trobaríeu cap novetat, i jo, acostumat a sentir petar las *cazuelas pesadas* de Barcelona, no sabria vestir de sensacional l'espatec d'aquestes màquines infernals de fire, que omplen d'esglai als adormits habitants de la *Meseta*.

Veritablement, si no fós de les bombes, ja no sabríem de que tractar en les *tertulias*. Quedem a Madrid els proletaris justos perquè's rosteixi la

canícula. De la classe, ja'ns hem quedat sols en Cirici i jo. I tot per no haver sabut provar que posseïm lo que's necessita per alternar entre persones distingides. I ja podem passar-hi estones en el bar del Congrés, que no vé ningú de figura, ni que, no si-guent-ho, convidi. Això es un camp perdut.

Resulta difícil parlar amb en Romanones. Fa tres dies que no està per res. En García Prieto'l té preocupat per una banda; en Melquíades per l'altra. Son dos que tenen ganes d'escalar el poder, i'l de Romanones, que'ls coneix a tots dos, se recorda de lo que ha hagut de fer ell per arribar on es, i no's fa de ningú.

Apart aquesta preocupació injustificada del quefe del govern, regna en política la pau més completa. Els centres polítics de tota mena, resten deserts com els ministeris, i buits com les butxaques del contribuent de bona fe.

PROVINCIANO.

Madrid-Juliol, 30-1915.

***

Trucs

Lo que es avui, maleïda la gràcia que'm fa el fer-ne. Per menys de dos quartos feia lo que'l rellotje dels Caputxins. Rè, que'm declarava en vaga, car entenc que, fet i fet, es ara que les vagues deuriem declarar-se.

Aquesta calor de Marroc; aquest sol que fa obligatoris les ulleres negres; aquest aire cremadell que t'obliga a tancar i barrar per a que no entri la pols, fa impossible la vida dels qui'ns guanyem el pa ab la suor del nostre front. Fa més que fer-la impossible, la fa insostenible.

Encare diuen de l'istiu! Tothom exclama:

—A l'istiu tota cuca viu.

Pero jo us dic:

—Si morta la cuca mort el verí, l'istiu porta verí perquè viu la cuca.

Mirèu sinó a Barcelona, ja quasi hi tornem a ésser; mirèu els alcaldes de la província, ja s'atreveixen a protestar i a fer junta; passejàu la vista pels periòdics que tracten del vesper del Rif i veuréu quin pa s'hi menja; llegiu les manifestacions d'en Villanueva i'ls escrits de Juan de Aragón, quedarèu blaus.

I que vaigi dient en Romanones que tot va bé i que'ls és optimista.

Diu que es optimista?, doncs senyal que es pessimista. Diu que tot va bé? proba innegable que tot marxa malament. Es així aixó. Si teniu algun dubte, repassèu els incidents de la campanya de l'Àfrica i recentment la qüestió Alfau, y ja m'en donarèu resposta.

Don Pràxedes deia que hi tenia la mà trencada en moure la capa; pera torear al poble; però'ls seus hereus?... Guau! Ni a la categoria de peones arriben. Se'ls hi veu desseguida el joc o'l llautó, que pel cas es igual.

Ara que parlem de tot això, bò serà dir que torna a parlar-se de la ditxosa intervenció. Si no fós queestic entre persones, m'esclafava a riure ara mateix. Intervenir a Portugal! Però senyors, fins quan li durarà'l desvari al pobre Quixot?

Per mi no curarà mai, perquè es la seva estrella. O l'estrella nostra es haver de rosegarlo tota la vida.

Però bah! no'ns hi encaparrrem, que tal dia farà un any.

***

El Sol i la boira

FAULA

Era una xardorosa tarde d'istiu.

Satisfet de la tasca feta en la jornada, el Sol anava a amagar-se darrera les comes ponentines, quan observà que una espessa i malsana boira s'estenia traïdorament per la planuria frondosa plena d'encisers flors i perfumada de sànyeres essències.

Tota Natura s'entristia, callàven els aucells, les flors plegàven ses coroles com sentint-se ferides en ses tiges, i'ls arbusts deixàven caure ses fulles marçides, desmaiades, tristes, talment malaltes, al posar-se en contacte amb son enemic.

—¿Com has escullit, digué a la boira el Deu del dia, l'hora en que jo'm retiro per escampar ta pestilenta influència i arrèbassar els encisos de les més preuades maravelles?...

Mes fes depressa ta obra de malefici. Poc temps te concedeixo perquè gosis el fàcil triomf de ta malignitat. Ben aviat vindran les clarors d'una nova

aubada, anunci del matí mon etern company, i jo repararé amb escreix tot el mal que hagas fet, anorrant-te, i fent que més aucells cantin sos amors alegrant les prades, i més flors brindin als homes ses sanitoses flaires.

Fins morta tú, desaparescuda per tot el día, crearé altra bellesa que no podràs marcir, bellesa que serà eterna com ho soc jo, com ho son els matins i les aubades...

Aprenquí en tú el calumniador, que al fi, al tornar la veritat, ha de caure sota d'ella com tu has de caure sota meu.

¡Justa temensa, la del que té per teme a la vritat o al Sol!

***

Les obres del port

Pels diaris locals ens enterem de que'l ministre de Foment ha aprovat el projecte reformant els nous dics del port de Tarragona, incloint-hi l'ampliació de la defensa de la punta de Llevant, que produeix un adicional, en el presupost aprovat, de 692.688'78 pessetes. I amb aquest motiu, i amb els bombos consegüents, volem creure molt merescuts, se parla d'haver resolt un problema obrer que amenaçava a la ciutat, puig si no s'aprobava l'esmentat projecte la «Contrata» havia de despedir als treballadors que sosté.

No'ns pot saber greu tot lo que signifiqui permanencia o augment de treball, perquè al cap i a la fi representa un benefici per a Tarragona. Però, acostumat a parlar clar, hem de dir que hauríem preferit veure aprovats molts altres projectes d'utilitat més immediata i pràctica a la vegada per a la vida futura i tràfec creixent del nostre port.

No s'han extès encara les vies per a que'ls vagon arribin al moll transversal; fa més de cinc anys que's parla de l'aixamplament del moll de Llevant, per a que'ls vapors puguin atracar de costat; ens fan falta grues per a facilitar les operacions de càrrega i descàrrega, etc., etc. I estem abocats a una temporada d'intensísim moviment en que'ns mancarà lloc i medis en perjudici de la classe obrera i del comerç en general.

En canvi, sovintegen les ampliacions de les obres encomanades a la «Contrata», i'ls projectes que a ella principalment beneficien, se tramiten i aproben amb una celeritat extraordinària. Així'l guany que obté aquesta empresa deu ésser ben remarcable, perquè amb el mateix gasto inicial d'instalació d'oficines, tallers, carrils, pedreres, material, etc., va realitzant obres, el valor de les quals duplica, triplica o quadruplica la quantitat fixada en l'adjudicació. I suposant (no es més que una suposició) que'ls preus unitaris d'obra siguin els mateixos de la subasta, deixem que les conseqüències les treguin els aficionats a n'aquesta mena de càlculs.

A l'arribar, doncs, l'hora de les felicitacions, ademés de tributar-les a tots quants desinteressadament han contribuït a aconseguir la nova ampliació de prop de 700.000 pessetes, no podem menys de fer-les extensives molt especialment a la «Contrata de Nuevos Diques».

***

Vida obrera

El conflicte de l'art textil que acaba d'esclatar a Barcelona, ha produït fondíssima impressió en tots els nuclis obrers. Per més que la nostra ciutat no s'hi troba afectada, no hi ha dubte que l'actitut dels obrers i'l caràcter que prengui la vaga pot influir indirectament en la resolució de les qüestions que aquí hi ha plantejades.

Per això no'ns cansarem de recomanar a tots els qui hi intervenen en les esmentades qüestions, la major calma i serenitat, per a que'ls patrons arribin al màxim de les concessions que sia possible otorgar, i per a que'ls obrers limitin les seves reclamacions a lo que donats els actuals moments, sia d'extricta justícia.

Molt amics som de les organitzacions obreres i'ns plau veure-les cada día més floreixentes. Però tinguis en compte que no convé mai forçar la seva acció, sobre tot en períodes de constitució com el que està atravesant l'obrerisme en aquesta ciutat. Son nombrosos els exemples que podríem citar, segons els quals, el volguer sostenir determinades actituts sense la preparació necessaria, ha ocasionat serios trastorns dels que n'ha sortit perjudicat principalment i per molts anys l'esperit d'associació de la classe obrera.

Les comissions de la Societat de Peons i Carreters i de l'Associació Patronal encarregades de discutir les reclamacions formulades per la primera de les esmentades entitats, han acabat el seu comès.

Sembla que en lo refent a hores de treball i preus dels jornals l'acord es perfecte. Les discrepàncies s'han manifestat en lo referent a obrers associats i no associats, a l'organització del treball als magatzems i algú altre punt. S'ha deixat de banda la

qüestió de les colles per referir-se més a les relacions entre obrers que a les que existeixen entre patrons i obrers.

A darrera hora se'ns diu que estava convocada per a ahir al vespre la Societat de Peons i Carreters a l'objecte de discutir i resoldre aquesta qüestió, depenent dels acords que's prenguin, l'actitut que adoptin els patrons.

La Secció de Lampistes i Llauners de la Societat de l'art metalúrgic, ha presentat noves bases als patrons, reclamant la jornada de nou hores i la regulació d' hores extraordinàries i dels treballs que's realitzin fóra de la població.

Se fixa també en 3'50 pessetes el jornal mínim dels aprendents considerats com a fadrins i 4 pessetes el dels fadrins.

La Comissió que entregà les bases als patrons advertí verbalment que podien contestar dintre vuit dies.

Noves

A aquells de nostres subscriptors que durant la temporada estiuenca s'allunyin de ses respectives localitats, els enviarem el periòdic, de bon grat i sens augment de preu, a la adreça que'ns indiquin.

Recomanem als nostres conveïns tinguin força compte amb l'aigua, puig se'ns avisa que s'ha notat la presencia d'algunes sangoneres.

Segueix el deplorable estat del port que s'ha fet remarcar molt més aquests darrers dies amb motiu del gran tràfec que hi ha hagut.

També'ls carrers de la part baixa de la ciutat estan demanant més atenció per la gran quantitat de pols que hi ha depositada.

Amb motiu d'una denuncia soferta pel nostre estimat confrare de Barcelona *Renaiement*, fou empresonat son Director, el ferm company de causa en Casas Briz qui, dimars passat sigué posat en llibertat provisional mitjansant fiança de 2.000 pessetes.

Fem avinent als companys de *Renaiement* la nostra simpatia i'ns oferim per a tot quan poguem.

El passat diumenge tinguerem el gust de saludar al nostre estimat amic i company D. Manuel de Montoliu, qui amb la seva distingida família vingué a passar el día en aquesta ciutat.

Hem sentit a dir que hi ha'l propòsit de contractar una acreditada Coblà Ampurdanesa per a les vinentes festes de Sant Magí.

Molt celebrariem que's confirmés aquesta noticia.

El nostre estimat amic en Ramon Rodríguez i Serrano passa per una nova desgracia.

No refet encara del dolor produït per la mort de la seva mare, ocorreguda fa cosa de tres mesos, ha tingut l'immensa pena de veure morí al seu bondadós pare D. Ramon, home molt apreciat entre'ls qui van tenir la sort de tractar-lo durant sa vida; i un dels més reputats estivadors de nostre port, en els seus millors dies.

L'enterro tindrà lloc avui diumenge, a les cinc de la tarda, de la casa murtuoria, Mar, 25, a l'església de Sant Joan, i d'allí a l'ex-portal de Sant Francesc.

Rebi'l nostre estimat amic i sa esposa, en unió de la seva família, l'expressió sincera del nostre pèsam més sentit.

La vaga de l'art textil ha repercutit a Reus on ahir no acudiren al treball els obrers de les fàbriques.

No's tenia a darrera hora cap noticia certa de Valls, però en els centres oficials hi ha l'impressió de que també's declararà la vaga en aquella ciutat.

De Constantí:

—D'ençà que l'aigua va escassa, se cometen en aquesta població intolerables abusos a ciencia i paciència de les autoritats.

Se permet que a tot'hora s'omplin botes en les fonts públiques, privant que'ls veïns puguin utilitzar l'aigua per a rentar les robes. Bò es que's venguin les sobres quan ni hi ha, però l'escassetat que enguany se nota, deuria fer que's privés o limités molt aquesta venda, puig primer que tot son les necessitats dels veïns.

—S'anuncia per a molt prompte'l casament de la Srta. Pilar Maduell, filla de nostre amic D. Josep, amb el jove D. Joan Solé, fill del comerciant de ví D. Lluís.

—S'està celebrant la festa major amb una animació immensa. Els carres i plasses, societats, cafès, etc., se veuen curulls de gent. Poques vegades han vingut a Constantí tants forasters com enguany.

IBARRA Y C.^a S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei ficso i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Juliol 31 "Cabo Roca"
Agost 7 "Cabo Nao"
" 14 "Cabo San Martín"
" 21 "Cabo San Vicente"
" 28 "Cabo Toriñana"

PER A CETTE I MARSELLA

Agost 1 "Cabo San Martín"
" 8 "Cabo San Vicente"
" 15 "Cabo Toriñana"
" 22 "Cabo Peñas"
" 29 "Cabo Corona"

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

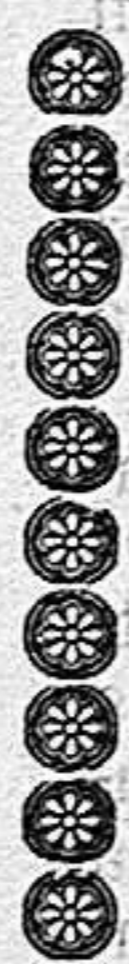
Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadà**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroteràpia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadà

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE — JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

EMULSIÓ NADAL

Unica amb 80 per 100 oli de fetge de bacallà, tot assimilable.

Reconstituient per a nents, vells i convalescents.—Recomenat en l'embrás, lactancia, clorosis, escrófules, raquitisme, tísis, tos crónica i catarros bronquials, etc.

Aixarop Hipofosfít Nadal Amb neurostina y format de sosa (fosfor orgànic).

Contra l'anemia cerebral, enfermetats medulars, astenia muscular, per a activar la digestió i deturar la caducitat orgànica.

Medalla d'or en l'Exposició Hispano-Francesa de Saragossa

MOSTELLE (RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C. L.^a

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu